

עם זיכוי חרותי מאשמת ניהול מחתרת, קבעו השופטים שלא הוכח קיומה כלל

הבאליון התפוצץ

מצד השופטים. הפכפך, הרפתקן יהיה, בעל תסביכים, המונע על-ידי כל מיני מניעים. נאמר על אריאל אליאזרוביץ, "מומחה למח תרות מילדותו, מבלבל ובעל דמיון בלתי למופת... יש לו חובי של מחתרת". נאמר על אברהם רוזן.

כמו פסקדינם של השופטים קנת, וזנרל ביץ וגביון במשפט אקסטיין ושות', הם תפקו גם השופטים ברזכאי, אבישר ורוזה בקביעת עובדות יבשות. לציבור נשאר ל' הסיק מהן מסקנות:

אם ששה שופטים מחוזיים, בשני משפטים נפרדים, קבעו שלא היתה קיימת מחתרת — מדוע מתקשקש הש.ב. מזה שנה לטעון כי קיימת מחתרת זאת, ואף לתאר אותה לעיני הציבור בצבעים שחורים ומפ' חידים?

● איזה חוג — אם בכלל — הדרך בכל זאת את רוצחי קסטנר?

● אם הממונה על שרותי הבטחון, בעל סמכויות פוטננטיות, אמר בשבועה דברים משוללי ביסוס בבית-המשפט — איזה בטחון יש לאזרחים אחרים בפני טענות כוזבות דומות?

אחרי הטיפת אלי תבור, שמטרתה היתה להחתימו על הצהרה כי עורכי העולם חזה תקימו מחתרת, ואחרי פרסומי בטאון הש.ב. במשך שנה רצופה על שייכות אישים שר' נים למחתרת, שייבירומסקי-חרותי-מנסק' שלא היתה קיימת מעולם — הרי שאלות אלה תובעות מענה נוקב, ומסקנה לגבי רמת, מטרם ומנמנם של ראשי-שירות הבטחון הממלכתי.

★ ★ ★

שבועה חודשי מאסר

האישום חיחיד בו חוייב חרותי היה הפצת כרוז, וכו דברי גידופים נגד שופט-השלום (וכיום השופט המחוזי) משה סרץ, ימים ספורים לפני שזה שיחרר את ד"ר ישראל קסטנר המנוח מאשמת שבועת שקר.

שלושת השופטים קיבלו את ההאשמה כמוכחת. שניים הסתמכו על עדותו של סוכן הש.ב. דניאל זרניצקי, שהדביק בעצמו את הכרוז (ומסר על כך לש.ב.). השופט השלישי פסל עדות זו, מתוך דעה שזרניצקי הוא שותף-לעבירה, אך מצא סיוע בעדות של אדם אחר.

גם עבירה זו מעניינת מבחינה אחת: האיש שהדביק את הכרוז היה סוכן הש.ב. דניאל זרניצקי. האיש שהופיס את הכרוז היה סוכן הש.ב. דאו זאב אקסטיין. מאחר שלא היתה קיימת מחתרת, נוצר הרושם כי חרותי, אדם בעל אופי תמים לכל הדעות, הסתבך בענין זה בחוסר-מחשבה, בעזרתם האדיבה של אנשי הש.ב. וסיועם הפעיל.

להצטרפות מעניינת של מקרים גרם פסקי דינם של המשת השופטים העליונים במשפט קסטנר לפני שבועיים. כל החמשה קיבלו מה אחד את קביעתו של השופט הלוי, כי קסטנר אמנם שיקר כאשר הכחיש שהעיד בשבועה לטובת בכר בפני השלטונות הביני לאומיים. למעשה בוסל בצורה זו מסקדינו של השופט סרץ, אשר כרוזו של חרותי השמיצו — עובדה שאינה מצדיקה, במובן, את ההשמצה כשלעצמה, הנשאת בבגד עתף סלילי.

עקב סירוב הש.ב. לשחררו, כבר יושב חרותי כ-11 חודש במעצר. כאשר גידון השבוע ל-18 חודשי מאסר החל מיום מעצרו, נשלח למעשה לשבועה חודשים גר' ספים בלבד. אולם לאור הנהוג הקיים, לנכות מתקופת-המאסר שליש תמורת התי נהגות טובה (והחלטת העורך במאסר על-תנאי), קיימת אפשרות כמעט ודאית שי-חרותי, האיש המסוכן ביותר במדינה, יחזור בעוד חודש וחצי לאשתו ולבתו בת שלושת החודשים.

● זרניצקי נסבע בבית-המשפט כי לא חדיע טראש על הכרוז לש.ב. אולם דובר הש.ב. מסר לכתב הארץ לפני כן כי זרניצקי חדיע על הכרוז לטפיל שזו לפני ההדבקה.

חרף בתובעת, מרים בן-פורת, אשר נכשלה בניסונה להוכיח קיום ארגון טרוריסטי. בדברי דובר הש.ב. לכתב הארץ בשעתו הוזכר סוכן מרכזי של הש.ב. במחתרת, שמלואו יכול היה לגרום לאסון, במשפט הובאו כמה סוכנים כאלה — עדה מגזנת של פסיכופאטים, פרובוקטורים ומלשינים סתם. מלבד אחד, זכו כולם להערות קטלניות

הבטחון נעדרו כל ביסוס עובדתי. הם זיכו את חרותי פה אחד, בשלושה פסקי-דין מנומקים נפרדים, מן האישום של חברות וניהול ארגון טרוריסטי. "הוכחה כזו (של קיום ארגון טרוריסטי) אפילו לכאורה — לא הובאה לחלוטין... התביעה לא הוכיחה קיום ארגון טרוריסטי". קבע הנשיא נתן ברזכאי, תוך העפת מבט

לחיצת-יד מחייכים ושבועי-דין נפרדים יעקב חרותי וסניגורו, עורך-הדין יצחק אדרת, ביסוס המשפט. בפעם הראשונה, מזה אחד-עשר חודשים, הנידו השופטים את תת-מקלעיהם, שחיו מוכנים לכל נסיון בריחה של חרותי.

בית המשפט הכריז השמש בסיומו של המשפט, שנמשך למעלה מחצי שנה. שלושת השופטים, ובראשם נשיא בית המשפט המחוזי ד"ר נתן ברזכאי (באמצע) טובבים את האולט. לידו: השופט יצחק רוח (מימין) ופסח אבישר.

ניסוך על שפתיו של יעקב חרותי, המובל כלאו בידו אחת אל השוטר המלווה, לבית הסמוך. אחרי גור דינם של השופטים, ירצה חרותי את עונשו בשבועה חודשים נוספים, אם לא ישוחרר ביתמים ממאסרו.

בשעה תשע בבוקר עוד המה בית המשפט המחוזי בתל-אביב משוטרים חמושים, בלשים מאוקדחים ואנשי ש.ב. למי ניהם. כולם גויסו כדי לדכא את ההתקוממות המונית הכללית של המחתרת הנואה, אשר חש.ב. הטיל את חיתתה על הארץ מזה 11 חודש. היה ברור כי מחתרת זו תקום עתה כמיש אחד כדי לשחרר את מנהיגה הנערץ, יעקוב חרותי, אשר הממונה על שרותי-הבטחון בכבודו ובעצמו קבע בעדותו בשבועה שהוא "האיש המסוכן ב' יותר במדינה".

בשעה 11 נעלמה כל התכונה הגדולה כאילו נמוגה בפני מטה קסמים. נעלמו חי-שוטרים החמושים. נעלמו אמצעי-הבטחון, מכדרונות בית-המשפט נשארו השופים לכל התקפה.

מה קרה בינתיים? בשעתים אלה נעלמה המחתרת כלא היתה. הנוחחה מכת-מרת על אגדה שנוצרה בזרון, ושהופצה בכתונת פוליטיות ברורות, שלושה שופטים מחוזיים, שדנו במשפטו של יעקוב חרותי, מצאו כי שום מחתרת אינה קיימת במדינה, וכי ה' איש המסוכן ביותר בישראל" ישוחרר תוך כמה שבועות.

★ ★ ★

הנשק, קשר, הברה אישית...

עורך-הדין יעקוב חרותי לא נאסר למחרת רצח קסטנר. הוא נאסר כעבור שבוע, במשרדו, אחרי שכבר קיבל על עצמו את הגנת מנסק, אקסטיין ושמר. האישום נגדו: ניהול ארגון טרוריסטי (העונש הצפוי: עשרים שנות מאסר) ופרסום דברי גידופים נגד השופט ד"ר משה פרץ (3 שנים).

האישום השני היה רק עתן בלבד, שני במעלה. הש.ב. עצמו הודה בראיון שנתן דוברו הרשמי בראשית מאי 1957 לכתב הארץ זאב שיק, כי עוד 14 חודש לפני כן הט בידו הש.ב. "עובדות משפטיות נגד מכיני הכרוז ומפיציו". מדוע לא הובא הענין אז למשפטו תשובתו של דובר הש.ב.: מפני ש,היינו מגלים את אחד המודיעים החשובים של הש.ב. בשורות המחתרת."

הסיבה האמיתית: ענין הכרוז לא נראה לש.ב. כחשוב ביותר. אולם עתה הועלה הענין כדי לתת תוקף לאישום השני, שהיה חשוב עד אין ערוך יותר: ניהול המחתרת. למענו הובא חרותי לדין. רק צירוף האי-שום האחר — ענין הכרוז — אימשר להגיש גם את משפט המחתרת לשופטים אורחיים. לולא אישום משני זה, היה צורך להרכיב בית-דין צבאי, מעשה שגם תומכי הממשלה התנגדו לו.

מדוע היה חשוב כליכך להרשיע את חרותי בניהול מחתרת?

קסטנר נרצח בידו איש שהיה (לפחות קודם לכן) שליח הש.ב. נעורו חדות לגבי חלקו של גורם המקורב לשלטונות במעשה. היה צורך דחוף להוכיח כי האחריות אינה רובצת על חוגים הקרובים לשלטון, שהיו יכולים להיות מעוניינים בסילוק קסטנר, אלא על מחתרת זדונית ופושעת, מחוגי הלאר מנים הקיצוניים.

מנסק לא הספיק לצורך זה. היה צורך בדמות ידועה בציבור. חרותי היה האיש. הוא הורשע כבר קודם לכן בהשתתפות במחתרת (צריפין). היה ידוע כאחד מאוהדיו המושבעים של ד"ר ישראל שייב.

כדי לתת תוקף לאגדה, הובא הממונה על שרותי-הבטחון, שתואר בצבעים קודרים את השפעתו האדירה של חרותי על רוצחים למיניהם, התנגד בשצף-קצה לשיחור-הברכות של חרותי, אפילו בשעה שאשתו כרעה ללדת. הנאשם מחזיק בידיו את עצם האור-ניצוציה לביצוע מעשי טרור, כגון נשק, סודרי-קשר, הכרת אנשים באופן אישי, חנע עם אנשי-ביניים... למיטב הכרתי ומצפוני קיימת סכנה למעשי-טרור נוספים. נשקפת סכנה רצינית אם ישתחרר... (העולם הזה 1035).

★ ★ ★

"הפכפך... הרפתקן... יחיר..."

תח קבעו שלושת השופטים, כי עדותו בשבועה של הממונה על שרותי